

Cursusaanbod Penitentiaire sector 2010 – 2011

-

Inhoudelijke en praktische informatie voor
directie
beleidsmedewerkers
organisatie ondersteuners
trajectbegeleiders
PSD

Voorwoord

Ter gelegenheid van ons symposium 'De gevangenis van de 21ste eeuw', lanceerden we eind oktober 2009 een nieuwe en kleurrijke brochure waarin we de werking van 'De Rode Antraciet' in haar verschillende aspecten voorstellen: cursusaanbod, sociaal-cultureel werk en sport. Er is nu tevens een 'kleine' brochure beschikbaar die wij als promotiemateriaal uitdelen aan gedetineerden. (zie bijlagen)

Deze map biedt een meer gedetailleerd overzicht van het gespecialiseerd cursusaanbod voor gedetineerden en het cursusaanbod voor beroepskrachten zoals uitgewerkt en begeleid door educatieve medewerkers van onze organisatie.

Hiermee willen we in de eerste plaats informatie bieden aan alle medewerkers die instaan voor de planning en organisatie van het cursuswerk binnen hun gevangenis en voor de toeleiding van gedetineerden naar de verschillende cursussen.

Ook het cursusaanbod voor beroepskrachten is in deze map opgenomen; dit voor directies die zoeken naar een cursusaanbod op maat voor diverse personeelsgroepen.

Deze map bevat informatie rond inhoud en methodieken van de verschillende cursussen, cursusbegeleiders, kostprijs en promotiemateriaal. Mocht u toch nog vragen hebben, dan kan u ons hiervoor steeds contacteren. Wij zijn eveneens bereid om in uw gevangenis een infosessie te geven voor trajectbegeleiders en andere medewerkers van JWW, PSD of CGGZ. Wij steunen immers op hun werk voor de toeleiding van gedetineerden naar de cursussen, en willen hen hiertoe zo goed mogelijk informeren.

Alvast bedankt voor uw medewerking en graag tot bij gelegenheid.

Dirk Roelands, directeur

Inhoud

Voorwoord	2
Inhoud	3
<u>1. Algemeen</u>	4
Beroep doen op De Rode Antraciet	4
Het kostenplaatje	4
Promotiemateriaal	5
Tips voor toeleiding van gedetineerden	6
<u>2. Cursusaanbod voor gedetineerden</u>	7
Waarom een cursus van De Rode Antraciet organiseren?	7
Waarover gaan de cursussen?	7
Accenten bij ons aanbod.	8
Het huidige aanbod voor gedetineerden.	8
Aanbod op maat.	8
Annulatie van cursussen.	8
Cursusaanbod voor gedetineerden	
• Slachtoffer In Beeld. In detentie	9
• Over-Leven op cel.	11
• Omgaan met lastige situaties.	13
nieuw • Omgaan met eigen agressie	15
nieuw • Kom op voor jezelf.	17
• Vader, moeder zijn in de gevangenis I, omgaan met de nieuwe situatie	19
• Vader, moeder zijn in de gevangenis II, beleving van de relatie met je kinderen	21
• Gedetineerd. Sta ik nu alleen? Geven en ontvangen in relaties.	23
• Filmforum + nabespreking en gesprek over maatschappelijke thema's.	25
nieuw • Lessen in levenskunst I – Inleiding in de filosofie	26
• Lessen in levenskunst II – actuele ethische kwesties	27
• Cursussen creativiteit (beeldend werk).	29
• Maskers.	30
• Ervaar je kracht vanuit creativiteit en beweging. Cursus voor vrouwen.	30
• Creatief atelier	31
• Cursussen speksteen	31
<u>3.Cursusaanbod penitentiair kader</u>	32
<u>4. Cursusbegeleiders van De Rode Antraciet</u>	33

1. ALGEMEEN

Beroep doen op De Rode Antraciet

Neem steeds contact op met het landelijk secretariaat: telefoneer, fax of mail ons uw vraag, wens of plan. Vermits wij verspreid over de gevangenissen in Vlaanderen aan de slag zijn, zullen wij uw oproep noteren en zal de juiste medewerker u contacteren om met u in overleg te gaan. Wij streven ernaar dat dit in ieder geval binnen de vier werkdagen gebeurt.

Gelieve rekening te houden met een tijdspanne van minstens twee maanden tussen uw aanvraag en het concrete uitvoeren bij u ter plaatse. Dit houdt verband met:

- Persoonlijk afstemmen en voorbereiden van ons aanbod op uw vraag.
- Overleg over doelgroep, selectie, eventuele intakeprocedure.

Onze coördinaten:

De Rode Antraciet vzw
Stationsstraat 71
3018 Wijgmaal
tel: 016 20 85 10
fax: 016 20 85 11
info@derodeantraciet.be
www.derodeantraciet.be

Wij zijn elke werkdag bereikbaar van 9.00u – 17.00 u. Een telefonische permanentie proberen wij aan te bieden maar kunnen wij niet garanderen.

Het kostenplaatje

In 2010 zijn dit onze tarieven:

- ✓ **Cursusaanbod gedetineerden: 15€/vormingsuur** ongeacht aantal deelnemers (inbegrepen: lesgever, verplaatsing, lesmateriaal – niet inbegrepen: eventuele kosten voor materiaal *creatieve cursussen* zoals verf, klei, ...).
- ✓ **Cursus 'Slachtoffer in Beeld': gratis**
- ✓ **Cursusaanbod penitentiair kader: op basis van separate overeenkomsten.**

Promotiemateriaal

Voor de bekendmaking van de cursussen helpen wij u bij het opmaken van folders en affiches.

Mogelijkheden:

De Rode Antraciet verzorgt het drukwerk (*)

- Wij drukken de affiches (max 10.) en de benodigde folders. De tekst en de praktische informatie op deze drukwerken passen wij aan aan de plaatselijke gebruiken. De folders zijn voorzien van een inschrijvingsstrook of verwijzen naar het gebruik van een rapportbriefje..

U drukt zelf op uw eigen papier

- Wij bezorgen de tekst voor de folder en de affiches via e-mail en u drukt zelf de affiches en de folders.
- Wij bezorgen u de tekst van de folder en de affiche op papier zodat u dit verder zelf kan vermenigvuldigen.

U drukt zelf op papier van De Rode Antraciet

- Wij bezorgen u de tekst voor de folder en de affiche op papier of via e-mail en wij leveren u het papier voor de affiches (max 15) en nodige hoeveelheid folders. Deze affiches zijn voorzien van het logo en opgemaakt in de huisstijl van De Rode Antraciet. Hierop kan u zelf de tekst kopiëren of drukken.

Meer informatie over promotiemateriaal.

- Een aanvraag voor promotiemateriaal moet tijdig gebeuren. Er zijn 10 werkdagen nodig om het materiaal te maken en te bezorgen.
- De aanvraag gebeurt meestal door de cursusgevers op een standaard aanvraagformulier.
- Voor verder informatie: neem contact met Jan Vanherp op het secretariaat tel: 016 20 85 10 of mail naar jan.vanherp@derodeantraciet.be

(*) Het leveren van het promotiemateriaal kan alleen door onze diensten worden uitgevoerd indien er minimum 10 werkdagen zijn tussen de aanvraag en het afleveren van de afgewerkte drukwerken.

Tips voor toeleiding van gedetineerden naar cursussen.

Volgende aandachtspunten kunnen wellicht een geheugensteun zijn voor OO-ers, trajectbegeleiders, mensen van PSD of CGGZ e.a. die in hun gesprekken met gedetineerden naar cursussen verwijzen:

- Gericht informeren van gedetineerden over een cursus die op korte termijn zal doorgaan in de gevangenis. Stimuleren om deel te nemen. Het komt er soms op aan hen op het juiste moment te triggeren door de cursus enthousiast aan te bieden.
- Luisteren naar weerstanden die het deelnemen in de weg staan. Relativeren en geruststellen is vaak nodig vooraleer iemand zich in een onbekende (cursus)situatie begeeft.
- Cursusbegeleiders bekijken gedetineerden als mensen met een toekomstperspectief. Elke cursus kan een stap betekenen in een weg van verandering.
- Benadrukken van positieve krachten van een groep: leren in groep = leren van anderen die gelijkaardige ervaringen hebben en vaak met een even zwaar verhaal zitten waar ze over willen nadenken. Ze staan niet alleen
- Geruststellend kan zijn:
Er wordt gezorgd voor vertrouwen in de groep
We creëren een aangename sfeer in cursus – werken niet schools
We werken stap voor stap, laagdrempelig
Iedere deelnemer bepaalt zelf wat hij wel of niet zegt in de groep
Er is aandacht voor ieders vragen, i.v.m. het cursusonderwerp
Het is in de meeste cursussen niet de bedoeling dat er over de feiten gesproken wordt, SIB uitgezonderd.
- Soms zijn er praktische drempels die het deelnemen in de weg staan:
Zal ik mijn werk verliezen als ik deze cursus volg?
Is er een wandeling voorzien?
Wat als er bezoek komt?
- Wij verwachten ook een engagement van de deelnemers:
Zoveel mogelijk aanwezig zijn (elke cursus heeft een eigen opbouw).
Actief deelnemen.
Rekening houden met de spelregels van het groepsgesprek.
Niet onder invloed van middelen zijn.
Cursus niet gebruiken voor andere dingen.
- Wat criteria voor deelnemen betreft, leggen we de lat niet hoog, maar moeten wel realistisch blijven. Voor sommige cursussen zijn er specifieke voorwaarden (zie folder) maar algemeen genomen verwachten we:
Een werkbare groep qua aantal (in afspraak met OO-ers)
Deelnemers die voldoende Nederlands kennen om een ‘groepsgesprek’ te kunnen volgen en zichzelf verstaanbaar te maken. Een uitzondering betreft de crea-cursussen waaraan ook anderstaligen kunnen deelnemen.
Een engagement voor actieve en respectvolle deelname (zelfs al is de motivatie enkel: eens van de cel weg zijn)
- Verwijzen naar motiverende uitspraken van ex-deelnemers.

2. CURSUSAANBOD GEDETINEERDEN

“Ik speel al een tijdje met het idee om iets te volgen? Maar wat?”

Een zoeker

“Ik heb al aan meerdere activiteiten en vormingsmomenten deelgenomen. Het verbaast me telkens wat ik er aan heb. De tijd hier gaat zo langzaam en daarom is elk moment om de sleur te doorbreken voor mij een welgekomen afwisseling. Ik ben met iets bezig waar ikzelf direct een goed gevoel aan overhoud. Het is leuk om iets nieuw te proberen of om iets bij te leren. Ik zit al zoveel alleen en door in een aangenaam groepje samen met anderen iets te doen, voel ik dat ik nog leef.”

Een deelnemer

Waarom een cursus van De Rode Antraciet organiseren?

De Rode Antraciet ontwikkelde in de voorbije jaren verschillende cursussen voor gedetineerden. Ons aanbod is gevarieerd en toegespitst op de bijzondere leefwereld van de deelnemers. We hopen dat ze hierdoor steunpunten vinden:

- voor de organisatie van hun leven binnen de muren,
- voor het onderhouden van hun familiaal en sociaal netwerk met mensen buiten en binnen de muren,
- bij de voorbereiding van hun leven na de detentie.

Wij geloven dat een mens, waar hij zich ook bevindt, levenskansen kan scheppen. Door het ontdekken en ontwikkelen van mogelijkheden en door het aanleren van nieuwe vaardigheden groeien deelnemers en verbetert wellicht de kwaliteit van hun leefwereld.

Waarover gaan de cursussen?

In de verschillende cursussen komen diverse thema's of leerpunten aan bod:

- persoonlijke groei en bewustwording
- je leven in eigen handen nemen
- communicatieve en sociale vaardigheden
- kennis en vaardigheden op verschillende terreinen
- verbondenheid met familie, vrienden en maatschappij
- het tijdsgebruik in een beperkte – en beperkende – ruimte
- herstel
- betekenis en zingeving
- creativiteit

Accenten bij ons aanbod.

Een cursus verloopt in groep. In het begin wordt er voldoende gewerkt aan kennismaking en vertrouwen alvorens verder te gaan.

In onze gespecialiseerde cursussen wordt een thema verder uitgediept en werken we op een niet-schoolse manier naar bepaalde doelstellingen.

Naargelang de groep kunnen de verwachtingen van de deelnemers verschillen. Naast de geplande thema's gaan we steeds in op de concrete vragen en noden die in elke groep leven. Het proces dat we met de groep afleggen, is belangrijk voor het nu, maar ook voor de toekomst.

Het huidige aanbod van cursussen voor gedetineerden.

- Slachtoffer In Beeld – in detentie.
- Over-Leven op cel.
- Omgaan met lastige situaties.
- Omgaan met eigen agressie
- Kom op voor jezelf.
- Vader, moeder zijn in de gevangenis, delen I en II.
- Gedetineerd. Sta ik nu alleen? Geven en ontvangen in relaties.
- Filmforum + nabespreking en gesprek over maatschappelijke thema's.
- Lessen in levenskunst – Inleiding in de filosofie I en II
- Maskers.
- Ervaar je kracht vanuit creativiteit en beweging. Cursus voor vrouwen.
- Cursussen creativiteit (beeldend werk).

Sommige cursussen worden voorafgegaan door een intakegesprek..

Aanbod op maat.

Wij gaan graag in op uw vraag om een cursus op maat uit te werken.

Annulatie:

Indien een geplande cursus niet kan doorgaan, hopen we op een tijdige en open communicatie om te zoeken naar alternatieven.

Voor meer informatie per cursus verwijzen wij u naar de volgende bladzijden.

Mocht u nog vragen hebben, dan kan u hiervoor terecht op het secretariaat van De Rode Antraciet.

Slachtoffer in Beeld - in detentie.

Doelgroep:

Gedetineerden die in groep willen werken aan volgende thema's: slachtoffers van misdrijven, hun eigen feiten en het dader-zijn.

Inhoud en doelstellingen:

Slachtoffer in Beeld biedt een veilige cursusgroep waarin gedetineerden in een open sfeer kunnen terugblikken op eigen ervaringen en op de ervaringen van het slachtoffer. In de zevendaagse cursus werken we rond drie doelstellingen:

1. Kennis en inzicht in slachtofferschap verruimen
2. Inleving in het verhaal van het slachtoffer en diens netwerk vergroten en de impact van misdrijven beter kunnen inschatten
3. Verantwoordelijkheid kunnen opnemen voor de eigen daden met respect voor het slachtoffer en voor zichzelf

Thema's:

Volgende vragen staan centraal in de cursus Slachtoffer in Beeld:

- Wat betekent slachtoffer zijn/wie kan er allemaal slachtoffer zijn?
- Hoe ga je om met je feiten?
- Hoe leer je begrijpen wat een slachtoffer heeft beleefd?
- Hoe kom je als mens sterker uit deze cursus?
- Hoe kom je zo mogelijk tegemoet aan het slachtoffer?

Methodiek:

Het groepsproces en het zich veilig voelen in de groep zijn zeer belangrijk. Tijdens de eerste cursusdagen worden enkele specifieke methodieken gehanteerd om deze sfeer van vertrouwen te creëren. Verder werken we met een sterke afwisseling van werkvormen: groepsgesprekken, spelvormen, bespreken van beeldmateriaal, een live slachtoffer-getuigenis, rollenspellen, gastsprekers enzovoort. Hiermee willen we inzichten uit de theorie koppelen aan de praktijk, om zo het zelf reflecteren te bevorderen. De cursist houdt een persoonlijk werkboek bij, de begeleiders volgen elke deelnemer van nabij op en bezorgen hem een individuele evaluatie. Naast het gezamenlijk programma in de cursusgroep zijn er enkele individuele gesprekken voorzien.

Voorwaarden:

- Het Nederlands voldoende beheersen, de cursus is vrij verbaal
- De feiten minstens gedeeltelijk bekennen
- In groep willen spreken over de eigen feiten en slachtoffers
- Zich engageren om heel het programma te volgen (overeenkomst)

Bijkomend: wij nemen gezien de specifieke aanpak geen daders van seksuele delicten mee op in de groepen. Voor hen is er een aangepast programma dat eind 2010 voor het eerst zal gegeven worden.

Tijdsduur:

7 volledige cursusdagen van gemiddeld 6u per dag (aan een ritme van 2 dagen per week).

Aantal deelnemers: minimaal 5 deelnemers, maximaal 8 deelnemers.

Cursusbegeleiding: Sabine De Bock, Joris Bruyninckx, Katrien Mestdagh, Lies Pauwels, Caroline Bruynseels. De cursussen worden in duobegeleiding gegeven.

Cursusverloop:

Dag 1: Kennismaking, verwachtingen en leerdoelen

- Uitgebreide voorstelling en afspraken
- Concept: de rugzak
- De lege doos : eigen doelstellingen formuleren
- Oefening: Van Daele - definitie slachtoffer

Dag 2 : Het slachtoffer

- Casussen
- Eigen feiten vertellen
- De weg van het dossier en de rechten van slachtoffers
- Stellingenspel

Dag 3: Mijn slachtoffer(s)

- Voor- en nadelen van een misdrijf
- Begrenzing van de rugzak
- Beeldmateriaal slachtoffergetuigenissen
- Eigen slachtofferervaring

Dag 4: Inzicht in slachtofferschap

- Het verwerkingsproces
- Indirecte slachtoffers (de cirkels)
- Gastspreker: advocaat
- Collageoefening
- Tussentijdse individuele evaluatie

Dag 5: Inleving in slachtofferschap

- Cognitieve distorsies (oefening, krantenartikel)
- Toepassing van inzichten rond denkfouten op eigen delict
- Luisteroefening als opstap naar empathie
- Radio/TV interview (rollenspel, opname)

Dag 6: Empathie en verantwoordelijkheid

- Bemiddeling - gastspreker
- Burgerlijke partij, casussen
- Slachtoffergetuigenis
- Opdracht: brief aan een eigen slachtoffer (oefening)

Dag 7 : Verantwoordelijkheid nemen en reflectie

- Gastspreker slachtofferhulp: brief bespreken
- Voorbereiden evaluatie
- Rollenspel actrice/acteur: “bemiddelingsgesprek”
- Afronding cursus, evaluatie in groep

Dag 8: Evaluatie

- Individuele gesprekken en driehoeksgesprekken

Over LEVEN op cel

Doelgroep: Gedetineerden die met mekaar tot een diepgaande uitwisseling willen komen over het leven in de gevangenis en op cel.

Inhoud en doelstellingen:

Dit is een herstelgericht vormingsprogramma, methodisch opgebouwd rond een educatief spel. De kern van de cursus is het spelen van het overleven spel. Hieraan gaan twee inleidende sessies vooraf. De cursus wordt verder uitgewerkt vanuit de ervaringen en interesses van de deelnemers. Volgende thema's staan in deze cursus centraal:

- Beleving van de gevangenschap en detentieschade,
- overlevingsstrategieën en mogelijkheden tot verwerking,
- opnemen van verantwoordelijkheid
- herstel

Het spel 'Over LEVEN op cel' is gebaseerd op de gedachte dat een mens, waar hij zich ook bevindt, levenskansen kan creëren. Volgende thema's komen aan bod in het spel en worden verder uitgewerkt naargelang de cursus vordert :

- Persoonlijke groei
- Verbondenheid met mensen, met dingen en met gebeurtenissen.
- Beleving en zinvolle invulling van de tijd in een beperkte ruimte in beperkende situaties.
- Betekenis en zingeving, verworven inzichten.
- Je leven in handen nemen, aanwenden van je wil en omgaan met belemmeringen.

Waar mogelijk nemen we in de gesprekken een herstelgerichte focus. Hierbij gaat aandacht naar herstel van de persoon zelf, herstel van belangrijke relaties en herstel naar anderen toe: de eigen familie, de slachtoffer(s) en de maatschappij.

Methodieken

De kern van de cursus is het spelen van het spel: 'Over Leven op Cel' . Dit is een educatief spel uitgewerkt binnen 'De Rode Antraciet' rond thema's die in het gevangenisleven een grote rol spelen. Hieraan gaan twee inleidende gesprekken rond de beleving van detentie vooraf. Tijdens het tweede deel van de cursus kiest de groep enkele thema's die verder uitgediept worden. Er is keuze tussen: zelfbeeld en persoonlijke groei, verbondenheid en relaties, zingeving. Deze thema's worden via gevarieerde en vaak speelse methodieken aan bod gebracht.

Tijdsduur:

Acht dagdelen van 2u30 à 3u (spelen van het spel inbegrepen). Bij voorkeur werken we gedurende 5 dagen: een startnamiddag, 3 volle dagen en een afsluitende namiddag.

Aantal deelnemers: 5 tot 12.

Cursusbegeleiders: Myriam Van Damme, Sabine De Bock

Indien de groep groter is dan 5 personen, wordt in 2 groepen gewerkt bij het spelen van het spel. Voor deze sessies is duo-begeleiding voorzien.

Cursusverloop en inhoud per sessie:

Sessie 1

- Inleiding op de cursus & Kennismaking
- Groepsgesprek: leven in de gevangenis. Hiervan wordt een verslag gemaakt.
- Celwerk: nadenken over persoonlijke ervaringen van detentieschade & overlevingsstrategieën.

Sessie 2

- Lezen van het verslag van de vorige gespreksgroep.
- Vanuit de geformuleerde elementen van detentieschade komen we tot het formuleren van overlevingsmechanismen en manieren om te verwerken. Dit wordt in opnieuw in verslag gebracht.
- Clusteren van de geformuleerde aandachtspunten rond basisthema's & Verwijzen naar het spel dat volgende keer zal gespeeld worden en waarin deze thema's verwerkt zijn.

Sessie 3

- Formuleren van een spelvraag per deelnemer: dit is een vraag die hem of haar bezighoudt en waarover nieuwe inzichten kunnen ontstaan door het spelen van het spel.
- Spelen van het spel – eventueel in twee deelgroepen.
- Resultaten van het scorebord noteren en meenemen.

Sessie 4

- Spelen van het spel in twee deelgroepen (anders samengesteld dan vorige keer).
- Resultaten van het scorebord noteren.
- Stilstaan bij de eigen spelvraag en wat men door het spel heeft geleerd.
- Bepalen van de onderwerpen voor de drie laatste sessies

*Keuze: 1. zelfbeeld en persoonlijke groei
2. Verbondenheid en relaties
3. Zingeving*

Sessie 5:

- zelfbeeld en zelfwaardegevoel: inzichten en aandachtspunten
- Oefeningen met het kwaliteitspel.

Sessie 6

- Verder werken rond zelfbeeld en zelfwaardegevoel. Mogelijke invalshoeken:
- Werken met kernkwadranten: kwaliteiten, vervormingen, valkuilen, uitdagingen.
- Werken rond belemmeringen: hoe ombuigen van belemmerende gedachten?
- Benoemen van activiteiten die je goed kan en waarvan je energie krijgt. Welke van die activiteiten kan je nog doen binnen de muren? Welke deed je buiten de muren? Uitwerken met een creatieve techniek.

Sessie 7:

- Verbondenheid en relaties. Dit kan via verschillende invalshoeken:
- Tekenen van sociaal atoom: netwerk van huidige relaties.
- Steunfiguren uit de geschiedenis: uitwerken met behulp van personakaarten
- Werken rond gezin van herkomst en familiaal erfgoed. Met duplopopjes of tekening.
- Werken aan de relatie dader-slachtoffer.

Sessie 8

- Werken rond 'zingeving' met behulp van verschillende methodieken.
- Evaluatie & afsluiting.

De inhoud van de laatste drie sessies kan variëren naargelang de vragen en suggesties van de groep.

Omgaan met lastige situaties

Doelgroep: gedetineerden

Inhoud:

Gedurende vier dagen werken we rond:

- kennismaking,
- opbouwen van vertrouwen in de groep,
- communicatie,
- referentiekader,
- conflicthantering,
- omgaan met agressie.

Doelstellingen:

- Basiskennis opdoen rond de werking van communicatie (verbaal en non-verbaal).
- Inzicht verwerven in het belang van open en duidelijke communicatie (basiskennis).
- Zich bewust worden van het eigen referentiekader.
- Inzicht krijgen in de eigen stijl van conflicthantering.
- Een breder zicht krijgen op verschillende mogelijke manieren om conflicten aan te pakken.
- Beter begrijpen hoe agressie werkt.
- Inzicht krijgen in hoe terug rustig te worden.
- Oefenen van verschillende sociale vaardigheden (waaronder emoties op gedoseerde wijze leren uiten in groep).
- In groep samenzijn in een open sfeer / leren samenwerken in groep.
- Vertrouwen opbouwen in zichzelf en in elkaar.

Methodieken:

Het groepsproces en het zich veilig kunnen voelen binnen de groep zijn zeer belangrijk. Daarom wordt er ook gewerkt aan het wederzijds vertrouwen en het groepsgevoel. Binnen deze cursus worden veel oefeningen gedaan die inzichten en theorie koppelen aan de praktijk: vb. discussiespellen, rollenspellen, opnames met de videocamera die later bekeken en besproken worden, ...

Tijdsduur:

4 cursusdagen van 6u; aaneensluitend of gespreid over 2 of 4 weken. In totaal 24 uur.

Aantal deelnemers: 8 tot 10.

Cursusbegeleiders:

Karin Nolmans, Natalie Haeseldonckx, Fons Van den Broeck, Leen Van Kerckhoven.

Cursusverloop:

De cursus bestaat uit vier cursusdagen van telkens 6 uur. Het algemene programma vindt u hieronder terug. Afhankelijk van de noden van de groep en de vragen van het moment, wordt hier flexibel mee omgegaan.

Dag 1:

- Kennismaking
- Eerste indrukken
- Referentiekader
- De werking van communicatie
- Interne communicatie
- Axioma's van de communicatie

Dag 2:

- Eigen verbale en non-verbale communicatie
- Goed en slecht luisteren
- Axioma's van de communicatie in de praktijk
- Conflicten: praktische oefening

Dag 3:

- Conflicten: conflicthanteringstijlen (theorie)
- Conflicten: de eigen stijl verkennen
- Gevoelens en hun gevolgen in het gedrag
- Kernkwadranten: kwaliteiten, valkuilen, allergieën en uitdagingen

Dag 4:

- Stress
- De werking van agressie (algemeen)
- Omgaan met agressie bij jezelf en bij anderen
- Wapengebruik in de communicatie

Omgaan met eigen agressie

nieuw

Doelgroep: Gedetineerden

- die van zichzelf vinden dat ze een probleem hebben met agressie,
- die gemotiveerd zijn om over hun eigen agressie na te denken en er mee te werken,
- die openstaan voor verandering,
- die in groep willen en kunnen samenwerken.

Bovenstaande punten zijn een absolute noodzaak. Bovendien is enige kennis over communicatie en conflicten nodig om deze cursus optimaal te kunnen volgen. We raden dan ook sterk aan dat eerst de cursus 'Omgaan met lastige situaties' wordt gevolgd.

Inhoud:

- de eigen agressie onder de loep: oorzaken en gevolgen van agressie
- wat zijn 'triggers' die agressie in gang kunnen zetten
- onderscheid in soorten agressie
- hoe kan men agressie voorkomen (preventief)
- hoe kan men agressie onder controle krijgen (op het moment van de agressie zelf)
- ademhalings- en ontspanningsoefeningen
- invloed van gedachten op gevoel
- gedragalternatieven.

Doelstellingen:

Over agressie:

- De eigen agressie beter leren kennen en begrijpen
- Gevolgen beseffen van de eigen agressie

Om agressie te voorkomen:

- Inzien welke zaken zij 'blokkeren' in hun leven, en hoe dit agressie kan veroorzaken of versterken
- Risicosituaties voor zichzelf leren herkennen
- Gevoelens en gedachten leren verwoorden vooraleer men agressief wordt

Op het moment van agressie zelf:

- 'Noodscenario's' kennen en kunnen gebruiken
- Alternatieven voor agressie kennen en kunnen gebruiken

Methodiek:

Tijdens deze cursus wordt groepsgericht gewerkt, wat maakt dat de deelnemers van mekaar leren en steun kunnen krijgen. Tegelijkertijd worden ze wel voortdurend uitgedaagd om individueel over zichzelf en hun eigen agressie na te denken.

Het is vooral een praktische en zeer concrete cursus. Theorieën komen aan bod wanneer ze helpend kunnen zijn om meer inzicht te krijgen in zichzelf en de eigen agressie.

Om de cursus te verankeren in het eigen leven krijgen de deelnemers een werkboekje dat hen voorbij de grenzen van de cursusuren begeleidt in hun proces.

Tijdsduur:

5 à 6 cursusdagen van 6u. Er wordt tussentijds ook gewerkt met een werkboekje.

Aantal deelnemers:

Minimaal 5 deelnemers, maximaal 8.

Cursusbegeleiders:

Natalie Haeseldonckx, Karin Nolmans, Fons Van den Broeck, Leen Van Kerckhoven.

Cursusverloop: zal eind 2010 beschikbaar zijn na de testfase.

NOOT: Deze cursus is nog in ontwikkeling en kan ten vroegste in het **najaar van 2010** in uw gevangenis geprogrammeerd worden.

Kom op voor jezelf!

Sociale vaardigheden en assertiviteit

nieuw

Doelgroep:

Gedetineerden

- die het lastig hebben om in bepaalde sociale situaties te functioneren,
- die moeilijk voor zichzelf kunnen opkomen op een respectvolle manier.

Inhoud:

Een vriend iets weigeren, een lastige verkoper afwimpelen, gaan klagen als een rekening niet klopt, een beleefd babbeltje doen met een onbekende, ... Het zijn alledaagse sociale situaties. Vele mensen voelen zich niet op hun gemak in sommige van die situaties. Ze hebben moeite om op een goede manier voor zichzelf op te komen. Daarover gaat deze cursus. We bekijken individueel wat voor de deelnemers moeilijk is en gaan daaraan werken in een veilige situatie.

Assertiviteit is 'opkomen voor jezelf met respect voor de andere'. Dit is een algemene houding waarbij we stilstaan, aan werken, oefenen en sensibiliseren.

Doelstellingen:

- In groep samenwerken
- Over zichzelf praten
- Sociale situaties benoemen die moeilijk zijn voor zichzelf
- Sociale vaardigheden inoefenen
- Voor zichzelf opkomen, met respect voor de ander
- Zelfvertrouwen opbouwen

Methodiek:

De cursus is opgevat als een training. De nadruk ligt dus op de praktijk, op het inoefenen van vaardigheden. Theorieën komen enkel aan bod wanneer ze bepaalde mechanismen kunnen verduidelijken. De cursus verloopt in groep. Omdat dit voor velen al een moeilijkheid op zich kan zijn, wordt voldoende gewerkt aan kennismaking en vertrouwen alvorens verder te gaan samenwerken.

Tijdsduur:

Drie cursusedagen van telkens vijf uren.

Aantal deelnemers:

Minimaal 5 deelnemers, maximaal 10.

Cursusbegeleiders:

Natalie Haeseldonckx, Leen Van Kerckhoven, Karin Nolmans, Sabine De Bock, Myriam Van Damme.

Cursusverloop:

De cursus bestaat uit drie cursusdagen van telkens 5 uur. Het algemene programma wordt aangepast aan de groep en hun eigen concrete vragen in verband met sociale vaardigheden en assertiviteit.

Dag 1:

- Kennismaking
- In groep spreken: intro
- Assertiviteit:
 - Wat is dat?
 - Jezelf situeren
- Sociale vaardigheden:
 - Wat zijn dat?
 - Met welke sociale vaardigheden heb ik het moeilijk?
- Vertrouwensoefeningen
- Zelfvertrouwen: kruk met drie poten
- Ik-boodschappen

Dag 2:

- Lichaamstaal: oefening
- Sociale situaties: rollenspellen
- Stress en relaxatie
- Spreken over zichzelf in groep

Dag 3:

- Wat geeft je steun?
- Sociale situaties: rollenspellen
- Feedback geven: positief en negatief

Vader, moeder zijn in de gevangenis. I.

Omgaan met de nieuwe situatie.

Doelgroep: Vaders en moeders in detentie.

Met dit eerste deel richten we ons vooral naar moeders en vaders die nog niet zo lang gedetineerd zijn.

Inhoud en doelstellingen:

We maken de relatie tussen vaders, moeders en hun kinderen bespreekbaar met de moeilijkheden die eraan vast zitten, maar ook met de mooie momenten. We behandelen thema's die bij de aanvang van de detentie een grote rol spelen in het leven van ouders en kinderen.

Thema's:

- Mogelijke reacties van kinderen op de detentie van een ouder
- Omgaan met angst, verdriet, jaloezie en agressie bij kinderen
- Spreken over de gevangenis met je kinderen.
- Samenspel met personen die tijdelijk de kinderen gaan opvangen.
- Eigen ingebrachte thema's en vragen.

Er wordt gefocust op de beleving van de kinderen, op de emoties die naar boven kunnen komen naar aanleiding van de gevangenschap van hun vader of moeder. Inzichten over de psychische en emotionele ontwikkeling van kinderen zullen helpen om de pedagogische houding als moeder of vader beter op hen af te stemmen. Ook vragen rond communicatie met kinderen komen aan bod.

Tijdens de bijeenkomsten worden wegen aangeduid om begripvol met kinderen om te gaan en ze te ondersteunen in hun zelfvertrouwen. Hierbij is ruim tijd voorzien voor het uitwisselen van ervaringen en het aan bod brengen van eigen vragen.

Methodiek: korte uiteenzettingen, eenvoudige opdrachten en groepsgesprek.

Opmerking:

Omdat sterk gefocust wordt op de (emotionele) reacties van kinderen op de detentie van een ouder, is deze cursus vooral geschikt voor gearresteerden en voor gedetineerde ouders die een korte straf opliepen. Voor langgestrafte ouders is een ander programma uitgewerkt (zie volgende blz.)

Voor moeders die samen met hun jonge kinderen in de gevangenis verblijven, wordt een aanbod op maat gemaakt.

Tijdsduur: 6 dagdelen van minimum 2u30

Aantal deelnemers: max 10

Cursusbegeleiders: Myriam Van Damme, Sabine De Bock, Leen Van Kerckhoven

Cursusverloop:

Sessie 1:

- Kennismaking en verwachtingen
- Voorstelling van de kinderen op een speelse manier
- Belangrijke aspecten van het vader zijn/moeder zijn

Sessie 2:

- Omgaan met emoties bij kinderen
- Inleef-oefening
- Hoe kinderen helpen om te verwerken?

Sessie 3:

- Mogelijke reacties van kinderen op de detentie van een ouder, rekening houdend met de leeftijden.
- Reflectie op de eigen houding tov de kinderen
- Bespreken van enkele cases
- Aandacht voor het netwerk van de kinderen.
- Hulpmiddelen/ diensten

Sessie 4:

- Communicatie met je kinderen vanuit de gevangenis: hoe verloopt dat voor ieder?
- DVD: reacties van kinderen en jongeren op het kinderbezoek.
- Spreken over de gevangenis (de feiten) met je kinderen. Doe je dat? Hoe doe je dat? Stellingen spel.
- Bespreking van hulpmiddelen: prentenboeken, jeugdboeken.

Sessie 5:

- Bekijken en bespreken van een dvd. Twee mogelijkheden:
- DVD Engeland: rond reacties van kinderen en verloop van familierelaties in 3 generaties.
- DVD Zwitserland: reacties van kinderen op verschillende leeftijden tov hun gedetineerde vader, loyaliteiten die spelen en hoe ze gerespecteerd kunnen worden.
- Toepassen op eigen situatie.

Sessie 6:

- Enkele pedagogische kapstokken ivm het ondersteunen van zelfvertrouwen bij kinderen
- Eigen ingebrachte thema's en vragen
- Afronden.
- Evalueren.

Dit schema is een basisschema. Naargelang de noden en vragen van de groep kan de volgorde van de behandelde thema's wisselen of komen er nog andere thema's aan bod.

Vader, moeder zijn in de gevangenis. II

Beleving van de relatie met je kinderen

Doelgroep: Vaders en moeders die reeds enkele jaren in detentie zijn.

Inhoud en doelstellingen:

We maken we de relatie tussen vaders, moeders en hun kinderen bespreekbaar met de moeilijkheden die eraan vast zitten, maar ook met de mooie momenten.

Behandelde thema's:

- Hoe vader of moeder blijven als je lang gestraft bent
- Verantwoordelijkheden als vader/moeder bespreken
- Onderscheiden reacties van kinderen en pubers op de detentie van een ouder
- Mogelijke vormen van communicatie met je kinderen en pubers in de detentiesituatie.
- Hoe praat je met je kinderen over detentie en feiten?
- Loyaliteit van kinderen naar eigen ouders en pleegouders toe.
- Ondersteuning van de autonomie en het zelfbeeld van kinderen en pubers.
- Eigen ingebrachte thema's en vragen.

Er wordt gefocust op de beleving van het vader of moeder zijn en op de manier waarop je die ouderrol kan invullen, ook als je lang gestraft bent. De verantwoordelijkheden als vader worden besproken via cases en toegepast op de eigen situatie. Daarnaast komen de mogelijke reacties van kinderen en pubers op een (lange) detentie van een ouder aan bod. Inzichten in de psychische en emotionele ontwikkeling van kinderen en pubers zullen helpen om de pedagogische houding als moeder of vader beter op hen af te stemmen. Ook vragen rond communicatie krijgen een plaats in dit programma. Tijdens de bijeenkomsten worden wegen aangeduid om begripvol met kinderen en jongeren om te gaan en ze te ondersteunen in hun zelfvertrouwen. Hierbij is ruim tijd voorzien voor het uitwisselen van ervaringen en het aan bod brengen van eigen vragen.

Methodiek: korte uiteenzettingen, eenvoudige opdrachten en groepsgesprek. Videomateriaal wordt gebruikt als inspiratie en om het thema te verruimen.

Opmerking:

Omdat sterk gefocust wordt op de invulling van de ouderrol, ook bij een relatief lange detentieperiode, is deze cursus vooral geschikt voor gedetineerde ouders die een lange straf opliepen. Het is daarbij niet nodig dat ze ook deel I volgden.

Voor gearresteerden en kortgestrafte ouders is een ander programma uitgewerkt (zie vorige blz.)

Voor moeders die samen met hun jonge kinderen in de gevangenis verblijven, is een aanbod op maat gemaakt.

Tijdsduur: 6 dagdelen van minimum 2u30

Aantal deelnemers: max 10

Cursusbegeleiders: Myriam Van Damme, Sabine De Bock, Leen Van Kerckhoven

Cursusverloop:

Sessie 1:

- Kennismaking en verwachtingen
- Voorstelling van de kinderen op een speelse manier
- Belangrijke aspecten van het vader zijn/moeder zijn

Sessie 2:

- 'Ideale' vaders/moeders bestaan niet, 'goede' vaders en moeders wel.
- Verantwoordelijkheden van vader/moeder onderzoeken op basis van een tweetal cases.
- Beperkingen die eigen zijn aan de situatie van detentie. Hoe ermee omgaan?
- Toepassen op de eigen situatie

Sessie 3:

- Mogelijke reacties van kinderen op de detentie van een ouder, rekening houdend met de leeftijden. Deze reacties kunnen veranderen naargelang de duurtijd van de detentie.
- Reflectie op de eigen houding tov de kinderen
- Bespreken van enkele cases aansluitend bij de situatie van de deelnemers.
- Aandacht voor het netwerk van de kinderen. Hulpmiddelen/ diensten

Sessie 4:

- Communicatie met je kinderen vanuit de gevangenis: hoe verloopt dat voor ieder?
- DVD: reacties van kinderen en jongeren op het (kinder)bezoek.
- Spreken over de gevangenis (de feiten) met je kinderen. Doe je dat? Hoe doe je dat?
- Bespreking van hulpmiddelen: prentenboeken, jeugdboeken.

Sessie 5:

- Loyaliteiten van kinderen tov eigen ouders, stiefouders, pleegouders, enz....
- Bekijken en bespreken van een dvd.
DVD Zwitserland: reacties van kinderen op verschillende leeftijden tov hun gedetineerde vader, loyaliteiten die spelen en hoe ze gerespecteerd kunnen worden.
- Toepassen op eigen situatie.

Sessie 6:

- De overgang van kind naar puber. Inzichten in de groei van de autonomie. Aanpassen van je opvoedingshouding aan de leeftijd van de kinderen, ook na een relatief lange detentieperiode.
- Enkele pedagogische kapstukken ivm het ondersteunen van zelfvertrouwen bij kinderen
- Eigen ingebrachte thema's en vragen
- Afronden & Evalueren.

Dit schema is een basisschema. Naargelang de noden en vragen van de groep kan de volgorde van de behandelde thema's wisselen of komen er nog andere thema's aan bod.

Gedetineerd. Sta ik nu alleen?

Geven en ontvangen in relaties

Doelgroep: Gedetineerden

Inhoud:

We gaan dieper in op de verbondenheid met anderen in relaties, een thema dat in het leven van gedetineerden een belangrijke rol speelt.

Zowel de rijkdom van relaties als de belevingen van gemis komen hierbij aan bod.

We kijken niet enkel naar relaties die nu een rol spelen in het leven van de deelnemers, maar we kijken ook terug naar vroeger, naar de allereerste relaties die ze beleefden in hun gezin van herkomst, hun buurt, hun familie, hun vriendenkring.

In die zin wordt de cursus een verkenningstocht doorheen betekenisvolle vriendschappen en relaties die mee zin geven aan hun bestaan.

Doelstellingen:

- Stilstaan bij het netwerk van relaties binnen de muren van de gevangenis, en daarbuiten.
- Zich bewust worden van betekenisvolle relaties die fungeren als hulpbronnen in de eigen levensgeschiedenis, zowel vroeger als nu.
- Zich bewust worden van familie-erfgoed en wat men ermee doet.
- Inzichten verwerven in het opbouwen van vertrouwen en betrouwbaarheid in relaties.
- Beter omgaan met de balans van geven en ontvangen in relaties.
- Begrijpen hoe oude kwetsuren kunnen doorspelen in huidige acties en relaties en leren omgaan met gekwetst vertrouwen.
- Zorg dragen voor het eigen netwerk van verbondenheid.

Methodiek:

We werken met concrete vragen en creatieve opdrachten, waaraan men verder kan werken tussen de sessies in. Gaandeweg vult ieder zijn eigen werkboek in.

De uitwisseling tussen de deelnemers speelt een belangrijke rol.

We maken gebruik van teksten, foto's, videomateriaal, muziek ... ter inspiratie.

Bij de uitwerking van de cursus steunden we o.m. op het gedachtegoed van de contextuele hulpverlening.

Tijdsduur: 4 dagen van 6u

Aantal deelnemers: 6 tot 10.

Cursusbegeleiders: Myriam Van Damme, Sabine De Bock.

Cursusverloop en inhoud per sessie:

In de opeenvolgende sessies komen volgende thema's aan bod:

Sessie 1:

- Info en afspraken.
- Voorstelling van de deelnemers aan de hand van naam en biogram.
- Twee betekenisvolle relaties in ieders leven. Wat betekenden ze vroeger? Wat betekenen die personen nu nog voor ieder?

Sessie 2:

- Betekenis van vriendschap voor ieder. Via fotospel. Mindmap maken.
- Vriendschappenspiraal: betekenisvolle vriendschappen in ieders levensloop.
- Afronden: Lied: je kunt niet zonder de anderen.
- Opdracht: volgende keer mee te brengen: teksten, liedjes ivm vriendschap.

Sessie 3:

- Intro: gevoelswereldspel
- Reflectie op meegebrachte teksten en CD's
- Geven en ontvangen in vriendschapsrelaties: werkblad + bespreking.
- Gepast geven en ontvangen in relaties: bespreking van een tekst.

Sessie 4:

- Enkele concrete oefeningen rond geven en ontvangen van vertrouwen.
- Kringgesprek rond vertrouwen en betrouwbaarheid.
- Voorbeelden van vertrouwen en gekwetst vertrouwen in relaties (uit eigen ervaringen).
- Eilandjes van vertrouwen in de gevangenis: werkblad.
- Afsluiten met een lied rond vertrouwen.

Sessie 5:

- Voorstellen van het gezin van herkomst op symbolische manier.
- Invloed van het gezin van herkomst op de rollen die men opneemt in een groep.
- Familie-erfgoed: wat hou je bij, wat laat je achter???

Sessie 6:

- Opmaken van genogram voor drie generaties.
- Opzoeken van hulpbronnen in je familiekring; mensen van wie je veel ontving/ waarop je kan steunen/die betekenis hebben in je leven/die je dankbaar bent.

Sessie 7:

- Moeilijke momenten & relationele pijn. Ervaringen van onrecht en schuld.
- Leunen op destructief recht of verwerven van verdiend recht. Relatie dader-slachtoffer via bespreking van cases.

Sessie 8:

- Inspirerende mensen uit mijn kleine geschiedenis en uit de grote geschiedenis der mensheid. Web van verbondenheid rond mijn persoon, doorheen tijd en ruimte.
- Afronding en evaluatie.

Dit schema is een leidraad en wordt aangepast aan de noden en mogelijkheden van elke groep.

Filmforum met nabespreking over maatschappelijke thema's

Doelgroep: Gedetineerden met een interesse voor verhalen en films.

Inhoud en doelstellingen:

Film is een medium dat niet meer valt weg te denken uit onze maatschappij. Ook in de gevangenis wordt regelmatig naar een film gekeken: alleen op cel, of samen in een filmzaaltje. Meestal blijft het bij passief kijken naar de beelden, terwijl het medium film toch heel wat meer mogelijkheden biedt. In deze cursus gaan we dan ook een stapje verder: we gaan op zoek naar de verschillende verhalen in films en hun relevantie voor onszelf en onze maatschappij.

Doelstellingen:

- op verschillende manieren naar film kijken
- het thema van de film ruimer verkennen, er meer over te weten komen, het thema verbinden met het eigen leven
- zich meer bewust worden van de kracht van verhalen en van beelden
- elkaars meningen (leren) respecteren
- zich sterker bewust worden van de eigen mening, een eigen mening vormen
- de eigen mening naar voor brengen, een standpunt verdedigen in een discussie
- samenzijn in een sfeer van wederzijds respect

Methodiek:

We werken gedurende meerdere sessies, liefst met dezelfde groep. Tijdens elke sessie bekijken we samen een film die we nadien bespreken. Enkele door de groep gekozen thema's worden uit de film gelicht en meer diepgaand besproken.

Een programma 'op maat' is mogelijk, met films die in samenspraak met de gevangenis en/of de gedetineerden gekozen worden.

De cursus kan ook meerdere malen herhaald worden, met telkens andere films.

Tijdsduur: afhankelijk van de vraag van de gevangenis.

Aantal deelnemers: 8 tot 15.

Cursusbegeleiders: Frederik Janssens, Leen Van Kerckhoven, Natalie Haeseldonckx, Fons Van den Broeck e.a.

Lessen in Levenskunst deel I

- een inleiding in de filosofie -

Doelgroep: Veroordeelden, geïnterneerden.

Er is geen voorafgaandelijke scholing vereist voor deze cursus. Wel is het belangrijk om bereid te zijn om na te denken en te reflecteren, in algemene termen over levensvragen.

Doelstellingen

Deze cursus is gebaseerd op het boek en de televisieprogramma's van Alain de Botton: *De troost van de filosofie*, Uitg. Atlas – Amsterdam/Antwerpen, 2000. Over de zes hoofdstukken in dit boek heeft Alain de Botton ook televisieprogramma's gemaakt. Deze televisieprogramma's zijn telkens een startpunt voor een open gesprek. Via een gepaste methodiek wordt iedereen uitgenodigd om zich te uiten, op verhaal te komen, te reflecteren over eigen gedrag en eigen uitgangspunten.

Tijdens deze lessen wordt geen 'academische filosofie' gepresenteerd, maar er wordt zeer praktisch gefilosofeerd, aansluitend bij vragen die gedetineerden zich stellen.

Elke les is een oefening in goed luisteren, zich genuanceerd uiten, reflecteren, zoeken naar overeenstemming...

1 over Socrates

"Hoe ga je er mee om als jouw ideeën niet stroken met de meningen van de meerderheid?"

2 over Epicurus

"Hoe word je gelukkig (ook zonder heel veel geld)?"

3 over Seneca

"Hoe omgaan met frustraties en woedeaanvallen?"

4 over Montaigne

"Troost bij gevoelens van onmacht"

5 over Schopenhauer

"Hoe omgaan met liefdesverdriet?"

6 over Nietzsche

"Hoe verstandig omgaan met moeilijkheden?"

Methodiek: we kijken samen naar een televisie-uitzending. Daarna volgt een filosofisch gesprek op basis van een concrete methodiek, een stellingenspel, discussie...

Tijdsduur: 4 tot 6 dagdelen van 2u30 waarbij een keuze kan gemaakt worden uit de bovenstaande thema's.

Aantal deelnemers: 6 tot 10.

Cursusbegeleider: Frederik Janssens.

Lessen in Levenskunst deel II

nieuw

Nadenken over actuele ethische kwesties

Doelgroep:

Nederlands sprekende veroordeelden, geïnterneerden. Er is geen voorafgaandelijke scholing vereist voor deze cursus. Wel is het belangrijk om bereid te zijn om na te denken over actuele maatschappelijke vraagstukken.

Inhoud en doelstellingen:

Er bestaat een reeks 'Denken doorzien', uitgegeven door TELEAC, Nederland. Voor onze cursus gebruiken we deel 3 van deze reeks; het kreeg als titel mee: 'Wat moeten we doen?'

Enkele hedendaagse filosofen komen hierin aan bod: Charles Taylor, Sam IJsseling, Arne Naess, Peter Singer e.a. Ze spreken over 'morele kwesties' en in het bijzonder over het vraagstuk 'hoe goed te handelen als mens?'

Daders vertellen geregeld dat ze ietwat 'stoemelings' in de criminaliteit zijn beland, door een té impulsief handelen, dat té weinig doordacht was. Deze reeks wil helpen bij het leren nadenken over 'wat is goed handelen?'

Tijdens deze lessen wordt geen 'academische filosofie' gepresenteerd, maar er wordt zeer praktisch gefilosofeerd, aansluitend bij vragen die gedetineerden zich stellen.

Elke les is een oefening in goed luisteren, zich genuanceerd uiten, reflecteren, zoeken naar overeenstemming...

Methodiek

We kijken samen naar een aflevering uit de dvd 'Wat moeten we doen?' Daarna volgt een filosofisch gesprek op basis van een concrete methodiek, een stellingenspel, een discussie...

Tijdsduur

3 tot 5 dagdelen van 2.30 u.; een keuze kan gemaakt worden uit de bovenstaande thema's.

Aantal deelnemers:

6 tot 10

Cursusbegeleider:

Frederik Janssens

Cursusverloop:

Er kan gekozen worden tussen 3 à 5 thema's voor een cursus.

1. Op zoek naar een absolute moraal.

Mensen verschillen, culturen verschillen... Zijn alle morele stelsels gelijkwaardig? Of is er een moraal denkbaar die alle andere overstijgt?

2. Wat is het grootste geluk voor de meeste mensen?

Het utilitarisme, een filosofische stroming, zegt dat we moeten streven naar het grootste geluk voor de meeste mensen. Maar hoe maak je zo'n rekensom? Kan je het geluk van één groep mensen afwegen tegen de miserie van een andere groep mensen? Voor- en tegenstanders van de stroming komen aan het woord.

3. Morele dilemma's

In een ziekenhuis wordt een baby te vroeg geboren: er moet een lastige beslissing worden genomen. Helpen de verschillende ethische stromingen hierbij?

4. Waarom een regering?

Waarom kan de staat haar legitimiteit ontleenen. Politiek-filosofen onderzoeken de sociale-contracttheorie.

5. De rechtvaardige samenleving

Hoe kun je kansen in een samenleving eerlijk verdelen? Wat is een rechtvaardige samenleving?

Creatieve cursussen: beeldend werk

Op een creatieve manier uiting geven aan wat in je leeft en mogelijke contacten herstellen met de buitenwereld.

Algemene informatie

Doelgroep: gedetineerden (geen voorkennis nodig)

Doelstelling:

De cursisten krijgen voeling met vorm, kleur en materie en geven ook uiting aan wat er in hen leeft. Ze vertellen hun verhaal, uiten hun gevoelens en krijgen zelfvertrouwen door nieuwe talenten bij zichzelf te ontdekken.

Met creativiteit bezig zijn is ook een manier om naar zichzelf te kijken. Het is helend en het verruimt de expressieve mogelijkheden.

Bovendien kan het contact met de buitenwereld (gedeeltelijk) hersteld worden door bv. tentoonstellingen, werkstukken maken voor familie en relaties).

De cursisten kunnen anderstalig zijn en hoeven niet mondig te zijn.

Materiaal:

De cursusbegeleider brengt het werkmateriaal mee. Er worden duidelijke afspraken gemaakt met de aanvrager in verband met veiligheid.

De kosten voor verf, papier, klei, steen, ... worden afzonderlijk in rekening gebracht. Indien gewenst worden de prijzen op voorhand afgesproken.

Aantal deelnemers: max 12

Cursusbegeleider: Dominique D'Haese

Mogelijkheden:

Er kan gekozen worden voor een langlopend **creatief atelier**.

Ook **kortlopende creatieve cursussen** behoren tot de mogelijkheden.

Bij de cursussen 'maskers' en 'Creatieve cursus voor vrouwen' wordt door middel van creatieve technieken gewerkt aan persoonsvorming. Daarom worden ze ook in duo begeleid.

Meer specifieke informatie op volgende blz.

Maskers

Op een creatieve manier ontdekken en vorm geven van deelpersoonlijkheden in jezelf en er daardoor contact mee maken.

Doelgroep: gedetineerden.

Inhoud en doelstellingen:

Maskers kunnen een deelpersoonlijkheid van onszelf tonen.

Maskers kunnen remmingen of ingehouden persoonseigenschappen vrij maken.

Wat doet het je als je met het masker van een ander speelt?

Maskers stellen ons in staat om ons lichaam mee te laten spreken.

Methodiek:

In deze cursus gaan we praktisch aan de slag om maskers te maken. We gaan ook spelen met die maskers op, en samen zoeken naar uitdrukkingmogelijkheden. Deze activiteit nodigt uit tot zelfreflectie en heeft daardoor een persoonlijkheidsvormende dimensie naast het aanspreken van creatieve vaardigheden.

Tijdsduur: 5 à 8 sessies van 3u.

Aantal deelnemers: maximaal 12.

Cursusbegeleiders: Dominique D'Haese en Fons Van den Broeck

Ervaar je kracht vanuit creativiteit en beweging.

Creatieve cursus voor vrouwen

Inhoud en doelstelling:

We spreken vrouwen rechtstreeks aan om de uitdaging aan te gaan gewoontes in hun leven te doorbreken. Zo komen ze tot een andere kijk op zichzelf en op hun eigenwaarde. Door dit te delen met andere vrouwen kunnen zij de verbondenheid met elkaar ervaren en dat is ondersteunend.

Methodiek:

De deelneemsters geven vorm aan wat er in hun leven gebeurt en waar ze graag naar toe willen. We doen dit door middel van lichaamsbewustzijn en creatieve expressie (schilderen, tekenen, collages maken en, indien mogelijk, boetsen). De cursisten maken ook een begin met een "kunstdagboekje" waar ze dan zelf verder aan kunnen werken. Er worden ook kleine gespreksrondes gehouden. Daarom is het belangrijk dat ieder de nederlandse taal op zijn minst begrijpt.

Tijdsduur: 5 dagdelen van 2 à 3 uur.

Cursusbegeleiders: Dominique D'Haese en co-begeleider.

Creatief Atelier

Inhoud en methodiek:

Een wekelijks atelier tekenen en schilderen stelt gedetineerden in staat zinvol en creatief bezig te zijn. Indien wenselijk worden de werkvormen uitgebreid met kleibewerking. Wij zorgen voor de opstart en zoeken samen met u hoe dit atelier in uw gevangenis kan verankerd worden.

Materiaal

De begeleider zorgt voor een basisset materiaal. We streven naar een lage kostprijs met een zo ruim mogelijke waaier van activiteiten.

De **duur** van de opstartfase wordt in overleg afgesproken.

Kortlopende creatieve cursussen kunnen zijn:

- portrettekenen
- schilderen of pasteltekenen
- druktechnieken

Tijdsduur 5 à 7 dagdelen van 2 uur.

Cursus speksteen (zeepsteen)

Inhoud en methodiek:

Je kunt je creativiteit en je gevoelens vorm geven in steen. Een steen heeft zijn eigen structuur en eigenheid en door ermee aan de slag te gaan kom je jezelf tegen. Jezelf verbinden met een materie als steen is helend.

Speksteen of zeepsteen is zacht. Hij kan met eenvoudige gereedschappen bewerkt worden. Het afwerken is een nauwkeurig proces, het vraagt oog voor detail en geduld. Het eindresultaat kan veel verschillende kleuren hebben en lijkt op marmer, een vrijwel gegarandeerd mooi eindresultaat.

De cursus gaat het liefst door buiten of in een werkruimte vanwege het stof dat gemaakt wordt.

Tijdsduur: minimaal 2 à 3 dagdelen van 3u.

3. CURSUSAANBOD PENITENTIAIR KADER

Waarom een cursusaanbod voor beroepskrachten?

In een penitentiaire instelling leven en werken mensen zeer dicht 'op mekaar'. Om de leefwereld van gedetineerden te begrijpen is het belangrijk om ook de vinger aan de pols te houden bij het personeel van de gevangenis. Penitentiaire instellingen hebben immers een eigen rationaliteit, klimaat, gewoontes, ...

Voor De Rode Antraciet is het een evidentie om ook vorming te geven aan mensen die dagelijks met gedetineerden te maken hebben. Tijdens deze cursussen wisselen we bekommernissen en behoeften uit verschillende leef- en denkwerelden op een bevruchtende wijze met elkaar uit. Tegelijk is het een onmisbare kans om het sociaal-cultureel werk bij stakeholders te profileren en te promoten.

Onze ervaring:

We hebben reeds verschillende jaren ervaring met vormingen voor allerlei doelgroepen binnen het gevangeniswezen: penitentiaire bewakingsassistent PBA, penitentiair bewakingsploegchef PBAP of penitentiair techniek ploegchef PTAP, penitentiaire assistenten PA, PSD, directieleden, ...

Zo verzorgen medewerkers van De Rode Antraciet reeds een hele tijd de opleidingen 'communicatie', 'conflicthantering' en 'omgaan met agressie' binnen de basisopleiding voor pba's in het OCCP te Brugge en te Merksplas.

Daarnaast waren er cursussen op maat zowel voor het penitentiair kader als voor personeel en vrijwilligers van de Vlaamse Gemeenschap en voor personeel en vrijwilligers uit de bredere penitentiaire context.

Waarvoor kan je bij ons terecht?

We werkten in het verleden o.a. volgende thema's uit:

- Communicatie
- Conflicthantering
- Diversiteit en interculturele communicatie
- Omgaan met agressie op de werkvloer
- Omgaan met stress
- Leiding geven
- Weerbaarheid
- praktische opleiding voor technisch personeel omtrent leidinggeven & agressiehantering
- mentorschap, coachen van nieuwe pb's op de werkvloer
- Begeleiden van intervisiegesprekken voor bepaalde personeelsgroepen

Vormingen op maat:

We maken vormingen en trainingen op maat van de opdrachtgever.

Gelieve rekening te houden met een tijdspanne van minstens drie maanden tussen uw aanvraag en de concrete uitvoering bij u ter plaatse. Dit houdt verband met

- persoonlijk afstemmen en voorbereiden van ons aanbod op uw vraag;
- overleg over doelgroep, selectie, eventuele intakeprocedure.

Voor meer informatie kan u terecht op het secretariaat van De Rode Antraciet.

4. Voorstelling van Cursusbegeleiders.

In alfabetische volgorde

Joris Bruyninckx

Opleiding: Klinische psychologie, fotografie en zeefdrukken. Hij was meer dan 10 jaar werkzaam in de jeugd en familiale hulpverlening. Daarnaast trainde hij diverse groepen rond communicatie, groepsdynamica en conflicthantering voor zowel openbare diensten als privé ondernemingen. Voor de media heeft hij deelnemers van verschillende reality programma's ondersteund tijdens hun stressvolle deelname op eilanden of in glazen huizen. Vanuit De Rode antraciet werkt hij met zowel gedetineerden als beampten en verzorgt cursussen zoals 'Omgaan met lastige situaties' en 'Communicatie en conflicthantering'. Vanaf 1 mei 2008 zet hij mee zijn schouders onder het team 'Slachtoffer in Beeld'.

joris.bruyninckx@derodeantraciet.be

Caroline Bruynseels

Opleiding: Klinische Psychologie & Familiale en Seksuologische Wetenschappen. In de psychiatrie was ze o.a. werkzaam op de afdeling voor gedwongen opname. Daarnaast kon ze als psychologe en seksuologe haar ei kwijt via verschillende educatieve, media- en andere projecten. Als tv-medewerker en (eind-)redactrice heeft ze verschillende kandidaten van uiteenlopende tv-programma's bijgestaan achter de schermen. Sinds 2009 zet ze zich mee in voor "Slachtoffer in Beeld" in detentie.

caroline.bruynseels@derodeantraciet.be

Sabine De Bock

Opleiding: Criminologie en postgraduaat media -en informatiekunde, opleiding contextuele benadering. Van 1995 tot 2004 was zij actief als cursusleider binnen "Slachtoffer in Beeld", zowel in het kader van de alternatieve sancties, als binnen de context van de herstelgerichte detentie. (Leuven hulp, Leuven Centraal en Hoogstraten). Sinds 2005 is zij werkzaam bij De Rode Antraciet waar zij vorming geeft rond de thema's communicatie, familie, emoties, strafbeleving, verbondenheid en herstel.

Sinds 2008 coördineert zij 'Slachtoffer in beeld' in detentie en geeft mee de vormingen.

sabine.debock@derodeantraciet.be

Dominique D'Haese

Opleiding: diverse cursussen schilderen, boetseren en beeldhouwen bij verschillende kunstenaars en op avondacademies. Creatief agoog. Als educatieve medewerkster bij het Vormingscentrum Samen gaf zij cursussen beeldhouwen, boetseren en schilderen.

Momenteel is zij, naast haar activiteiten als kunstenaars, werkzaam als educatieve medewerkster bij De Rode Antraciet. Zij doet dit werk omdat zij van mening is dat creatief bezig zijn helend kan zijn voor mensen.

dominique.dhaese@derodeantraciet.be

Natalie Haeseldonckx

Opleiding: maatschappelijk assistent, met als optie sociaal-cultureel werk. Zij werkte 3 jaar voor Justitieel Welzijnswerk en de Vlaamse Federatie voor Forensisch Welzijnswerk.

Binnen De Rode Antraciet werkt zij voornamelijk in de gevangenissen van de Noorderkempen.

natalie.haeseldonckx@derodeantraciet.be

Frederik Janssens

Opleiding: Germaanse filologie en Filosofie. Voorheen werkzaam in het jeugdwerk en het politiek vormingswerk. In 1999 werd hij directeur van de Vlaamse Federatie Forensisch Welzijnswerk, waar hij het project 'Sociaal-cultureel werk in de Vlaamse gevangenissen' coördineerde. Hij schreef mee aan het 'Strategisch Plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden'. Bij De Rode Antraciet vzw staat hij in voor het sociaal-cultureel werk in de gevangenis van Antwerpen en is hij de verantwoordelijke stafmedewerker voor het brede sociaal-cultureel werk inclusief gevangenisbibliotheekwerk en sociaalartistieke projecten.

frederik.janssens@derodeantraciet.be

Katrien Mestdagh

Opleiding: Licentiaat criminologie, aanvullende opleiding sociologie, master student rechtssociologie. Tijdens haar opleiding liep ze stage in de gevangenis van Antwerpen waar ze eveneens als vrijwilliger van De Rode Antraciet in het verleden het radioprogramma op zich nam.

Vandaag staat ze als educatief medewerker in voor de cursus 'Slachtoffer in Beeld' in detentie.

katrien.mestdagh@derodeantraciet.be

Karin Nolmans

Opleiding: licentiaat criminologie, maatschappelijk werk, opleiding communicatie-en-interactie consulent (Relatiestudie Gent). Vanaf 1996 werkte zij voor de Vormingsorganisatie Dialoog. Zij gaf er cursussen over pedagogische thema's en communicatie. Later werkte zij mee aan cursussen voor het penitentiair kader, o.a. de module 'communicatie, conflicthantering en omgaan met agressie'. Zij geeft als educatieve medewerkster bij De Rode Antraciet cursussen aan gedetineerden en penitentiaire kaders. Een beperkt deel van haar takenpakket gaat naar Leuven Centraal als sociaal-cultureel werker..

karin.nolmans@derodeantraciet.be

Lies Pauwels

Opleiding: Orthopedagoog, lerarenopleiding

Lies proefde voor het eerst van de sector via vrijwilligerswerk zowel binnen de gehandicaptensector (WIEV vzw, Oranje vzw en Hannibal vzw) als binnen de bijzondere jeugdzorg (Harlekino vzw, BIZON vzw). Hierbij stond/staat het (hoofd)animator en het vormingswerk centraal. Dit vrijwilligerswerk combineert ze sinds 2006 met lesgeven aan de Hogeschool Gent binnen de opleiding bachelor in de orthopedagogie. Ze houdt ervan de studenten onder te dompelen in de orthopedagogische kaders en de psychopathologie. De ervaringen van dit geheel wil ze meenemen in haar job bij De Rode Antraciet. Zij richt zich als educatief medewerker op de cursus 'Slachtoffer In Beeld'

lies.pauwels@derodeantraciet.be

Dirk Roelandts, directeur

Opleiding: readaptatiewetenschappen, optie vrijetijdsagogiek. Hij heeft de eerste zes jaren van zijn loopbaan gewerkt als nationaal vrijgestelde bij de landelijke koepel van een jeugdbeweging waarna hij het jeugdwelzijnsbeleid mee gestalte heeft gegeven bij het toenmalige gemeentebestuur van Genk.

Hij maakte de overstap naar de culturele sector en was 5 jaren cultuurfunctionaris binnen het gemeenschapscentrum van Opglabbeek, gevolgd door een kortere periode in Herk-de-Stad als cultuurbeleidscoördinator-cultuurfunctionaris.

Voordat hij de functie van directeur bij De Rode Antraciet bekleedde, was hij diensthoofd Vrije Tijd bij het stadsbestuur van Landen. Als vrijwilliger heeft hij in verschillende organisaties enthousiast meegewerkt binnen diverse maatschappelijke terreinen, waaronder ook het justitiële.

dirk.roelandts@derodeantraciet.be

Myriam Van Damme

Opleiding: licentiaat wiskunde en psychogenese-analiste en contextuele hulpverlening. Na enkele jaren in het onderwijs stapte zij over naar het jeugdwerk (bij de jongerendienst van de Katholieke Vereniging voor Gehandicapten) en nadien naar het vormingswerk. Na haar opleiding in de psychogenese was zij gedurende 14 jaar werkzaam in het Vormingscentrum Samen waar zij cursussen gaf over pedagogische thema's en persoonsvorming.

Als educatieve medewerkster bij De Rode Antraciet begeleidt zij cursussen voor gedetineerden en is zij verantwoordelijke stafmedewerker voor de werkgroep 'cursusaanbod'.

myriam.vandamme@derodeantraciet.be

Fons Van den Broeck

Opleiding: godsdienstwetenschappen en filosofie.

Begeleiding van cursussen voor gedetineerden en penitentiaire kaders.

fons.vandenbroeck@derodeantraciet.be

Jan Vanherp

Opleiding: werkte in de informatica en volgde psychologie aan de Open Universiteit Nederland. Werkte van 15 maart 2005 als educatief medewerker vooral aan het inhoudelijke aspect van het vormingsaanbod. Sinds 1 januari 2006 is hij verantwoordelijk voor de interne en externe communicatie met bijzondere aandacht voor het informeren en werven van deelnemers voor de verschillende activiteiten. Hij geeft als educatief medewerker cursussen aan gedetineerden en professionelen werkzaam in de sector.

jan.vanherp@derodeantraciet.be

Leen Van Kerckhoven

Opleiding: pedagogische wetenschappen, optie sociale pedagogiek.

Na haar afstuderen vervulde zij een beleidsondersteunende functie in de gehandicaptenzorg en werkte zij in het technisch en beroepssecundair onderwijs. Bij de Rode Antraciet richt ze zich als educatief medewerker op de cursussen Omgaan met lastige situaties, Verhalen en film en Over-Leven op cel.

leen.vankerckhoven@derodeantraciet.be

